

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика кўчма кўрсаткичи

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус профессионал таълим йўналишлари бўлими
Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика кўчма кўрсаткичи
Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2022
- солиги бўйича олий ва ўрта махсус таълим йўналишлари бўлими

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

ЎЗР ОЎМТВ
Буйруқ № 302
"09" 09 2022 йил

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат иқтисодиёт университети;
- Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуидаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2022 йил «28» 08 даги 5 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2022 йил «09» 09 даги 302 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъерий-услубий хужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи</i>	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.....</i>	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.....</i>	4
1.2.1. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....</i>	4
1.2.2. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари</i>	5
1.2.3. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....</i>	5
1.2.4. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....</i>	5
2. <i>60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....</i>	6
2.1. Умумий компетенциялар	6
2.2. Касбий компетенциялар	7
Библиографик маълумотлар.....	9
Келишув варағи	

1. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалаврият дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси.

1.1.1. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши Малака тадабининг қўлланилиши.

Малака талаби 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ҳамда иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) иктисодиёт соҳасидаги йўналиш бўлиб, турли мулк шаклларига тегишли, турли тармоқ, соҳаларнинг хўжалик юритувчи субъектлари, молия, кредит ва суғурта муассасалари, давлат ҳамда маҳаллий ҳокимият органлари, академик ва тармоқ илмий тадқиқот ташкилотлари, мактабгача, умумтаълим, ўрта махсус ва олий таълим муассасаларига тадқиқ этиш учун замонавий ахборот тизимлари ва технологияларини ишлаб чиқиш, корхона/ташкилотларда ахборотларни компьютерли қайта ишлашни ташкил этиш, бошқарув жараёнларида фойдаланадиган ахборот тизимлари ва технологияларининг техник ва дастурий воситаларини танлаш, корпоратив ахборот тизимлари, рақамли иктисодиётнинг технологиялари ва замонавий дастурий воситалар ёрдамида бошқарув тизимини ислоҳ қилиш орқали электрон ҳукуматни йўлга қўйиш ҳамда ривожлантириш истикболини белгилаш билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- давлат ва нодавлат ташкилот, корхона ва муассасалар, компаниялар (фирмалар), ишлаб чиқариш бирлашмалари ва таркибий қисмларининг рақамли иқтисодиётдаги ахборот фаолияти;
- таълим муассасалари ҳамда уларни бошқаришдаги ахборот жараёнлари;
- ахборотларни компьютерли қайта ишлашни ташкил этиш восита ва усуллари, ҳамда ҳисоблаш тизимларининг дастурий ва техник воситаларини ишлаб чиқиш жараёнлари;
- бизнесни бошқаришда ахборот тизимлари ва ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш жараёнлари;
- ахборот ва коммуникация технологиялари соҳасида инновациялар ва инновацион жараёнлар.

1.2.3. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- ахборот-таҳлилий фаолият;
- иқтисодий ҳисоб-китоб;
- илмий тадқиқот фаолият;

1.2.4. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси куйидаги касбий вазифаларини бажаришга қодир бўлиши лозим:

Ташкилий-бошқарув ҳамда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш тизимини ишлаб чиқиш;
- замонавий ахборот тизимлари ва технологияларини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ҳамда механизмларини ишлаб чиқиш;
- корхона ва ташкилотларнинг ахборот тизимлари фаолиятини режалаштириш;
- замонавий дастурлаш тилларидан фойдаланган ҳолда ахборотларни қайта ишлашнинг намунавий технологик жараёнларини ишлаб чиқиш;
- ишлаб чиқариш жараёнларида ахборот тизимлари фаолиятини бошқариш;
- ташкилот ва корхоналар фаолиятини стратегик ривожлантиришда замонавий ахборот тизимлари ва технологияларини қўллаш олиш;
- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;
- ижтимоий-иқтисодий ахборотларнинг хавфсизлигини таъминлаш ҳамда ахборот тизимларида ташкилий-бошқарув қарорларини асослаш;
- корхона ва ташкилотларни иқтисодий ривожлантириш бўйича ахборот-таҳлилий (онлайн сўровнома ва бошқалар) тадқиқотларни ўтказиш ва ахборот тадқиқотлари ечимларини амалиётга татбиқ этиш;
- бажарилаётган назарий ва амалий ишлар мавзуси доирасида иқтисодий-математик, инфорацион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш;
- корхона ва ташкилотларда замонавий ахборот технологиялари ва корпоратив ахборот тизимларини жорий этиш;

- турли мулк шаклларига тегишли, турли тармок ва соҳаларнинг хўжалик юритувчи субъектлари ахборот коммуникация хизматлари бўлимлари фаолияти бошқарувини ташкил этиш ва такомиллаштириш ҳамда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш сифатини ривожлантиришнинг ахборот стратегияларини ишлаб чиқиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Ахборот-таҳлилий фаолиятда:

- қарор қабул қилиш, фаолиятни режалаштириш ва бошқарув жараёнини самарали йўлга қўйиш учун ишончли маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилиш;
- корхона/ташкилотнинг ички ахборот тизимини яратиш ва татбиқ этиш;
- корхона/ташкилотнинг фаолиятининг турли кўрсаткичлари бўйича маълумотлар базасини яратиш;
- ахборот-таҳлил фаолияти натижалари бўйича ҳисобот тайёрлаш.

Иқтисодий ҳисоб-китоб фаолияти:

- корхона/ташкилотни ривожлантиришда иқтисодий ва ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичлар ҳисоб-китоби учун зарур бўлган бирламчи маълумотларни тайёрлаш;
- ҳаракатдаги меъёрий-ҳуқуқий базада келтирилган андозали услуб асосида иқтисодий ва ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичлар ҳисоб-китобларини амалга ошириш;
- давлат ва шахс ҳамда хўжалик фаолияти субъектлари иқтисодий фаолиятини ахборотлаштириш;
- давлат ва шахс ҳамда хўжалик фаолияти субъектларининг замонавий ахборот тизимлари инфратузилмасини ташкил этиш;
- ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ҳамда илмий ечимларини ишлаб чиқиш ва илмий-тадқиқот натижалари бўйича тавсиялар ва рақамли ишланмаларни амалиётга татбиқ этиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Илмий тадқиқот фаолияти:

- корхона/ташкилот бошқарувига замонавий ахборот технологиялари ва тизимларини жорий этиш юзасидан аниқ иқтисодий ҳисоб-китобларни амалга ошириш учун зарур бўлган, олинган топшириқ бўйича ахборот маълумотларини излаш, тўплаш ва таҳлил қилиш;
- иқтисодий маълумотлар тўпланини қўйилган топшириқка асосан замонавий ахборот технологиялари ёрдамида қайта ишлаш, таҳлил қилиш, баҳолаш, олинган натижаларни қиёслаш ва асосланган хулосаларга келиш;
- мутахассислик фаолияти соҳасига тегишли тадқиқ этилаётган жараёнлар, ҳодисалар ҳамда объектларни стандарт назарий, рақамли ва эконометрик моделларини тузиш, таҳлил қилиш ва олинган натижаларни қиёслаш;
- замонавий ахборот коммуникация технологиялари ёрдамида ҳисоботлар ва ахборотлар шарҳини тайёрлаш;
- статистик кузатишлар, электрон сўровлар, анкета сўровлари ва уларнинг бирламчи натижаларини қайта ишлаш;
- рақамли трансформациянинг ижобий ҳамда салбий оқибатларини аниқлашда иштирок этиш, ишлаб чиқилган ахборот коммуникация дастурларини ҳаётга татбиқ этиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш **қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

2. 60610200 – Ахборот тизимлари ва технологиялари (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;

- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниш, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;

- замонавий ахборот технологияларини ва инновацияларни касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;

- янги Ўзбекистонни юксак марраларга олиб чиқиш йўлида янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурати тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиши;

- замонавий ахборот тизимлари ва технологияларидан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ҳамда механизмларини ишлаб чиқа олиш;

- корхона ва ташкилотларнинг ахборот тизимлари фаолиятини режалаштириш кўникмаларига эга бўлиш;

- ахборотларни қайта ишлашнинг намунавий технологик жараёнларини ишлаб чиқа олиш;

- замонавий дастурлаш тилларини ўзлаштириш ва корхона/ташкилотлар учун керакли дастурларни ишлаб чиқа олиш кўникмаларига эга бўлиш;

- корхоналарнинг ишлаб чиқариш жараёнларида ва ташкилотларнинг бошқарув жараёнларида ахборот тизимлари фаолиятини оптималлаштириш;

- ташкилот ва корхоналар фаолиятини стратегик ривожлантиришда замонавий ахборот тизимлари ва технологияларини қўллай олиш;

- лойиҳалар, бизнес-режалар ва шарномаларни шакллантириш ҳамда электрон тижоратни йўлга қўйиш кўникмаларига эга бўлиш;

- замонавий ахборот технологиялари ва тизимлари асосида макроиктисодий муҳитни, бозор ва унга хос хатарларни, рақобат муҳитини таҳлил қилиш ва баҳолаш кўникмаларига эга бўлиш;

- замонавий ахборот технологиялари ва тизимлари асосида бошқарув қарорларини тўғри қабул қилиш кўникмаларига эга бўлиш.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, бакалавриятнинг асосий ўқув режа ва фан дастурлари, профиль, ўқиб ўрганиш натижалари, тармоқлар ва соҳалар, корхона/ташкилотлар, малака талаблари, бакалавриятнинг ўқув жараёни, мустақил таълим, ишлаб чиқариш, замонавий ахборот технологиялари, малака амалиёти, давлат аттестацияси, ўқув фанлари блоки, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, бошқарув жараёни, илмий тадқиқот жараёни, дастурий воситалар, технологиялар, ахборотларни қайта ишлаш, ахборот тизимлари.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат иқтисодиёт университети

Ректор

К. Шарипов

202_ йил

»

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси
Давлат статистика қўмитаси

Раис

Б.А. Бегалов

202_ йил «

»

М.Ў.

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор

Ш. Якубов

202_ йил «

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Ахборот
технологиялари ва коммуникация-
ларини ривожлантириш вазирлиги
Бошқарма бошлиғи

Ж. Шукуров

202_ йил

»

Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги
Тошкент ахборот технологиялари
университети

Ректор

Б. Махкамов

202_ йил «

М.Ў.

ТДИУ хузуридаги “Ўзбекистон
иқтисодиётини ривожлантиришнинг
илмий асослари ва муаммолари” илмий
тадқиқот маркази

Директор

М. Калонов

202_ йил «

М.Ў.